Finalen i FEZ CUP 1997

Per Starbäck

Stefan Diös — Monika Danielsson

Jag hade trott att Per skulle gå till final, men det känns nog en aning bättre att möta Monika. Visserligen är hon en av de 3–4 spelare som jag respekterar mest, men jag har haft bra brickor mot henne de senaste gångerna och vunnit ganska klart. Det ger mig ett psykologiskt övertag, som kanske kan bli avgörande i en jämn match. Men man har väl förlorat finaler förr … Lyckan kan vända när som helst, så det gäller att hålla huvudet kallt.

[*Till vänster ser vi Stefans kommentarer och i den här kolumnen kommer snart Monikas kommentarer. I marginalerna står vilka brickor spelarna har och vilka drag de gör. I högermarginalen står också poängställningen efter Monikas drag. Sådana här kommentarer i kursiv stil har Per skrivit.*]

?NPRSUU

8f SUP
18 poäng

Blank på given, jo jag tackar. Jag ser att det saknas en bokstav till URSPRUNG, men det lönar sig förstås inte att passa och hoppas på att R eller G ska komma ut. Det lär komma bättre rullningsmöjligheter. Jag väljer SUP och är noga med att placera det så att konsonanterna inte ska ligga mot ljusblå rutor. [*Det finns faktiskt en sjua i dessa brickor: URSUPEN.*]

Ett Z var inte vad jag hade hoppats på redan från början. Men jag har iofs en del av de bokstäver som brukar passa bra ihop med den otäcka bokstaven. Fyra gånger J får duga som inledning. Jag tvekar en smula; kanske borde jag kunna få mer. [*Nej då, det var maximal poäng.*]

EIIJRTZ

9f EJ + SE, UJ
35 poäng

18–35

?ENNRUÖ

i7 NER + SUPE
15 poäng

Det där var en kalldusch. Jag försökte gardera mig mot Y, Å och Ö, och ut kom genast J – den enda farliga konsonanten. Nu ser jag inget riktigt bra drag. Jag får inte ut U eller Ö på något vettigt sätt utan måste offra mina lågpoängare, som jag hade velat behålla till den blanka. Om jag inte förbättrar min hand fort, är det risk att Monika drar ifrån ordentligt. [*URSUPEN runt SUP skulle ge 20 poäng och i alla fall bli av med U-et. Enda åttan NUNNEÖRT går inte att lägga.*]

En gratischans att bli av med mitt otäcka Z istället för att byta bort det. Den tar jag raskt; det blir inte *så* mycket poäng men kunde vara värre.

IIMRTTZ

i7 NERZ
11 poäng

33–46

?NPTUYÖ

e9 NYP + NEJ
33 poäng

Hade jag vetat att hon hade Z, hade jag nog lagt REN i stället. Men jag drog väldigt tursamt själv och är glad att jag valde att haka på SUP i stället för EJ. Nu ser NYP + NEJ automatiskt ut. Jag kan andas ut ett tag igen. [*Men en nackdel är förstås att det bara ger två gånger för Y-et – en bricka som ofta ger mer poäng än så. NÖT på samma ställe skulle ge 12 färre poäng, men behålla Y-et på hand. Värt att överväga?*]

Stefan får förstås en massa poäng för Y. Det börjar redan kännas en smula hopplöst. Nåväl, jag tar lite poäng för Y-et jag också.

IIMRRTT

10d MYT + SET
17 poäng

66–63

?HKSTUÖ

j6 HU + NU
15 poäng

Det börjar se stängt ut redan, om man inte har ett A till NYPA. Med U och Ö på hand verkar det normalt att sträva uppåt höger längs den rosa diagonalen. Det ligger inte perfekt, men vad kan man begära? Jag börjar med HU, så kan jag sedan fortsätta med HÖ plus något mer om inget annat händer. [*Åttorna HÖSTBRUK och HÖSTRUSK går inte att lägga.*]

Så otäckt stängt brädet är. Jag har dessutom för många dubbletter för mitt eget bästa; eftersom jag inte ser någonstans där jag kan få mer än möjligen ett par poäng byter jag till sist bort dubbletterna och hoppas på roligare brickor (en bra öppning för mitt X, till exempel), och på något slags öppning från Stefan. [*Samma två brickor som Monika bytte bort gick istället att använda till SUPERI och HUR för 19 poäng.*]

IIORRTX

Byter IR

81–63

?KLRSTÖ

12c STaRKÖL + NYPa
90 poäng

För litet vokaler. Om Monika inte öppnar något bättre, måste jag nog lägga STRÖ + HÖ och hoppas på att jämna till min hand. Synd att tvingas lägga bort bra rullningsbokstäver igen. Medan hon tänker, passar jag på att kolla andra möjligheter. Det finns knappt en enda öppning utom NYPA, och A har jag ju inte. Men jag har lärt mig att alltid offra åtminstone några sekunder på att titta efter rullningar, särskilt om man har en blank, och nu får jag lite tid gratis. Fast det kan väl aldrig finnas något med de här bokstäverna?! Förvånansvärt snabbt ser jag STARKÖL, och hjärtat tar ett extra skutt. Det måste väl ändå stå i boken? Men Monika lägger säkert där . . . När hon till sist byter, är jag inte sen att lämpa ut brickorna. Det blir 90 poäng, så Monika måste förstås kolla STARKÖL. Det står, och jag drar en suck av lättnad.

Det där var ju inte *riktigt* vad jag bad om, och definitivt inte något jag behövde. Jag gissar att det står, men tycker att det är värt en chansning att kolla. Nitti eller hundra poäng känns inte som om det spelar någon roll. Och givetvis har Stefan fått en blank; jag har ännu aldrig dragit en blank bricka när jag spelat mot honom. Inte kan jag utnyttja 3×-rutan han öppnat heller, såvitt jag kan se iallafall. Jag skulle kunna lägga KOX lodrätt från 12g, men det verkar som slöseri med mitt X, som jag nog kommer att behöva skrapa ihop mycket poäng för. Jag lägger OR för att kanske minska Stefans möjligheter att använda 3×-rutan. [*Mest poäng (26) ger OTUR med hakningen U+HU.*]

IORRTUX

13g OR + KO, ÖR
16 poäng

171–69

ADEETVÄ h11 VÖRDA 30 poäng	Ännu ett automatiskt drag. Jag antar att Monika inte kunde komma åt den röda rutan själv, och då kanske hon ville försvåra för mig. Men i det här fallet hjälpte hon mig bara. Det finns inte jättemånga fyror som börjar på Ö, och fastän det fanns en extra ruta att använda kan jag inte se hur jag skulle nå dit utan hennes R. Än håller turen i sig.	Trodde jag ja. Här känns det som läge att ge upp. Kommer detta att bli ännu ett parti i samma stil som det förra (som slutade 520-131 till Stefan)? Men lite poäng kan jag få ihop iallafall i mitt nästa drag; det öppnar i och för sig för ytterligare en 3×-ruta men det är nog inte jag som ska stänga till brädet just nu ... [*Bäst vore MIXTUR med hakningen U+HU (44 poäng).*]	IMRTUXÅ 14e MÅRD + KOR 21 poäng 201–90
AEEIOTÄ Byter EIOÄ	Hå-hå! Så går det när man inte balanserar sin hand. Håll tre vokaler av fyra och se vad som händer. Men VÖRDA var ju tvunget förra gången, så det är inget att bråka om. Tur att jag leder så mycket att jag kan byta skräpet i lugn och ro. Jag behåller AET. Två vokaler av tre är kanske en för mycket, men jag tycker om att ha både A och E.	Här tänker jag alldeles för länge runt de nedre raderna på spelplanen innan jag bygger ihop FUX på hand och så småningom hittar ett inbjudande HU högst upp. 2× för mitt X får duga. Jag borde jaga rullningar och varken F eller X är världens roligaste bokstäver i det läget ...	IFTTUXÖ 5i FUX + UHU 40 poäng 201–130
ABDEIST k3 TAXI + HI 14 poäng	Jaså, där kom X och det sista U-et. Ska alla poängbrickor vräkas ut så tidigt? Jag har svårt att bestämma mig nu. Det vore rimligt att bygga på X, men risken är att Monika genast får chansen att bygga ännu bättre. På AX kan man ju haka nästan vad som helst. Och jag skulle gärna bli av med B, när jag har så många olika enpoängare. STAB + ÅS + KORT [*18 poäng*] är rätt tilltalande, men lämnar för många vokaler på hand. Efter alltför långt tänkande lägger jag motvilligt TAXI + HI. Det öppnar för ATAXI och ger mig dåliga brickor kvar, men jag hittade inget roligt drag. [*Ospelbara åttor: BESTRIDA, DIABETES.*]	Nu får Stefan inte fler chanser att utnyttja 15a. Jag gör mig av med Ö och ett av mina T, och N-et får följa med på köpet. [*LÖT på samma ställe vore nog bättre. EINT är bättre brickor att ha kvar än EILT, både i allmänhet och i denna ställning i synnerhet, eftersom det finns en N-hakning på l6.*] **ataxi** (-i') -[*e*]*n* s. oförmåga att samordna muskelrörelser	EILNTTÖ 15d NÖT + MÖ, ÅT 18 poäng 215–148

BDEIRSÄ

c12 SÄD
10 poäng

Här händer ingenting. Det enda jag ser är att jag vill bli av med Ä och D mer än allt annat, och det går ju lätt att lösa.

Sjuor med vokalerna AEEI

BEEDIGA	ERIGERA
DEVIERA	ITERERA
EKIPAGE	MATERIE
EKIPERA	VARIETE
ELIDERA	WIENARE

Bara ettpoängare (bra byggbokstäver) men fyra vokaler. Jag gissar att hade detta varit en sjua hade den funnits bland de vanligaste sjuorna, och det gör den inte; det är jag ganska säker på. (Sjuor med fyra vokaler har jag försökt titta på tidigare.) Jag vill bli av med ett E och börjar lägga EL (tror jag) från l3, men inser att sjuor inte är de enda ord som finns. Jag använder en del tid för att leta efter en åtta med T i, men hittar ingen sån, och gör det drag jag (tror att jag) började på först: EL.

AEEILNT

l3 EL + TE, AL
10 poäng

225–158

BEILLRS

b13 BEL + BÄ, ED
23 poäng

Monika tänker mycket och lägger litet. Allt tyder på att hon letar rullning. Jag gissar att hon har en blank och rätt många enpoängare. Förr skulle jag spontant ha försökt blockera lägena för rullning, men nu har jag mer och mer övergått till att själv försöka plocka poäng medan motståndaren mjölkar. Det finns oftast för många lägen att täcka, så rullningen får komma när den kommer. Med denna tanke spelar jag ett ovanligt offensivt drag i nedre vänstra hörnet. Det öppnar för massor av poäng med det sista Å-et, men det har nog inte Monika. Om hon inte just drog det, förstås … [*Bäst drag är nog BETEL från 3i som med samma brickor skulle ge en poäng till, inte öppna någon röd ruta och dessutom skulle försvåra rullningar i norr.*]

Oj – en blank! Mot Stefan! Det kanske inte är kört iallafall. Jag ser en öppning (AL) där många av mina bokstäver passar in. Till sist lyckas jag bygga ihop något som ser ut som ett ord, och lägger ut det. Det är värt en chansning; många av de där -ARE-orden har visat sig stå. Ska jag lyckas finta Stefan? (Jag utgår från att han ska kolla, och misstänker att jag kommer att få samla ihop brickorna igen, men …)
[*FINTARE står inte i boken. Det finns en riktig sjua i dessa bokstäver också, nämligen INFETtA, som går att lägga antingen från 2e med hakningen A+TAXI eller från m2 med hakningarna TE+N och AL+F. Man ska inte glömma att leta efter verb på formen IN????A när man har de bokstäverna – 16% av alla sjuor som innehåller A, I och N är på den formen!*]

?AEFINT

m4 FINTArE + ALF
64 poäng

248–222

DIILRST

8l RAID
15 poäng

Oj då. FINTARE? Ja, varför inte. Jag har kollat så många SMILARE, VITSARE, LINDARE och STIGARE i mina dagar, och jag har lärt mig den hårda vägen att de alltid står i boken. Jag konstaterar att jag leder ändå, så varför skänka bort 10 poäng i onödan? Men med det nyöppnade brädet får jag genast ett annat problem. Plötsligt fick Monika sju nya chanser att dra Å till det där hörnet, samtidigt som en annan röd ruta öppnades mycket lättåtkomligt nära A. Själv kan jag inte få något bra, så vilket ska jag blockera? En snabb koll säger att C och två K finns kvar. BACK skulle ge ... 63 poäng?! Går absolut inte för sig. Jag ser ett ord som befriar mig från ett I och lägger ut det.

Bara konsonanter – tack för det. Just när det börjar kännas som om det finns hopp. Men titta, VASS på trippelord kan jag lägga om inte Stefan norpar den rutan.

– – –

Givetvis gör han det. Jag ser inga ställen där jag kan bli av med mer än kanske någon av konsonanterna, och tre S är definitivt mer än jag vill sitta med. Dags att byta. Jag behåller NG som låter som en någorlunda användbar kombination, och S och T som också känns som möjliga rullningsbokstäver. [*Det måste vara fel att behålla så många konsonanter. NG är i och för sig en bra kombination – för att vara en kombination med G, men här vore det nog bättre att passa på att slippa G helt.*]

GNSSSTV

Byter SSV

263–222

DILRSTÄ

n5 LÄ + IL, NÄ
22 poäng

Jag tycks vara förföljd av Ä. En frestande plats för det är LÄ + IL + NÄ, men det skulle öppna en röd hörnruta för hakning med ILA. Det finns massor av femmor som slutar på -CKA. Risken att Monika har dessa brickor plågar mig så djupt att jag inte ens märker att hon har glömt slå på klockan, och även när det är upptäckt fortsätter jag att tänka länge. Till sist kommer jag fram till att jag förmodligen behåller ledningen ändå. Och man får inte vara spökrädd. Hon *måste* inte ha CKA bara för att hon *kan* ha det. Det får bli LÄ, men mest för att jag verkligen inte vet vad jag skulle göra annars. [*Ospelbar åtta: LIVSTRÄD.*]

En vokal iallafall. Tänka sig.

– – –

Stefan tänker länge. Jag råkar titta på klockan efter ett tag, och inser att det är fel visare som tickar. Argh! Jag behöver all tid jag kan få, och gärna lite tidsbrist hos Stefan, inte tvärt om! [*Monika har nu sju minuter kvar.*]

– – –

Stefan ger bort en öppning till en 3×-ruta till. Inget jag kan använda, givetvis, men när jag tittar i andra hörnet av brädet ser jag en ruta som jag nästan glömt; ett Å på en 3×-ruta i två riktningar är inte helt fel.

GKNSSTÅ

a14 SÅ + SED, ÅL
33 poäng

285–255

DIKORST 2l KID + KEL 12 poäng	Hon hade inte CKA, men hon hade Å. Nu börjar det hetta till. Det blir allt färre brickor kvar i påsen och allt viktigare att blockera farliga lägen. KID ska väl täppa till det värsta runt hörnrutan och tar också bort ATAXI, som har legat orört länge. Det finns många A kvar i spel, men jag verkar inte dra några. [*Ospelbara åttor: DATORISK, KORTSIDA, RIDKONST, STICKORD.*]	Jag hade fortfarande inte kunnat utnyttja 3×-rutan i övre högra hörnet, så Stefans blockering gör inte särskilt mycket. Jag gör mig av med två konsonanter inklusive mitt dubblett-T. [*Bäst vore kanske KNAST från n10 (27 poäng).*]	AGKNSTT 10l TEG 8 poäng 297–263
ADORSST o4 DAT + ILA, NÄT 12 poäng	Det verkar uppenbart att haka på TEG till STEG och bygga neråt, men nu gäller det att vara försiktig. Jag har en känsla av att det kan kosta mer än det smakar. Den första som går ner dit ger motståndaren fri tillgång till den sista öppna ytan i spelet med en hel rad av lediga rosa rutor. STEG skulle dessutom öppna för en sexa neråt med STEGA eller STEGE. Det är nog bättre att hon får öppna först, särskilt som jag inte har några höga poäng att plocka där. Jag stänger någon annanstans i stället. [*Något bättre vore nog det liknande o3 DRAS, för en poäng till och utan dubblerat S kvar på handen.*]	Titta, ett C, och jag har ett K! Och jag ligger efter, men fortfarande inom räckhåll. Hm. Jag funderar på SOCKA men lägger istället STOCK. Det borde man inte kunna bygga ut ner till nedersta raden, tänker jag. STOCKA finns ju inte, till exempel.	ACKNOST k10 STOCK + STEG 37 poäng 309–300
AOORRSS 15k AR + STOCKA 20 poäng	Monika fick ut CK och närmar sig i poäng, men STOCK kom så bra för mig att jag ändå inte är orolig. Jag ser genast att jag kan lägga CROSS, men också att det går att haka på med STOCKA. Om nu Monika inte hade A förra gången, måste hon verkligen ha dragit ett nu. Därför verkar det viktigare att ta STOCKA själv, och att jag inte kan nå den röda hörnrutan är bara bra. Då lockar jag dit Monika, så att jag kan ta CROSS i nästa drag. Det till synes blygsamma AR blir perfekt för mina lömska syften.	När Stefan lägger STOCKA inser jag plötsligt att det ju visst finns. Ibland är det svårt att tänka rätt. Jag såg bara en timmerstock framför mig, och den kunde inte stocka såvitt jag kunde komma på . . . Nåväl. Jag funderar på om jag kan lägga något som börjar på SC men ser inget. Istället tittar jag på 3×-rutan och blir rätt nöjd när jag ser att jag kan få ut NARRAS.	ANNORSS 15j NARRAS 18 poäng 329–318

AGOORSS

13k CROSS
30 poäng

Aaah. Hoc erat in votis, som romarna säger. Här behöver jag inte ödsla någon tid alls. Monika har dessutom dragit över tiden, så nu ska det väl ändå vara klart.
[*Monika kollar CROSS.*]

> Hoc erat in votis = "Detta är vad jag önskade". Latinskt citat tillskrivet skalden Horatius.

Att jag kollar CROSS är mest ren irritation; jag hade det ju på hand jag också! Egentligen antar jag givetvis att det står; Stefan ska kunna de där orden, och jag misstänker att han inte chansar på att bluffa.
Nu har jag iallafall behagligt mycket vokaler för att vara slutspel. Men det är ganska kört vid det här laget; missarna nyss innebär att jag inte har mycket hopp. Dessutom är det ont om tid; här nånstans tror jag jag börjat ge upp försöken att räkna brickor eftersom klockan tickar otäckt fort. Nå, jag kan faktiskt ta den sista åtkomliga 3×-rutan också, och får lite poäng för det.

AEHNOSV

1m VEN + ED, VI
21 poäng

359–329

AEGGILO

n13 SIA
6 poäng

Jag har försökt hålla koll på brickorna, men som vanligt har jag missat några. Därför vet jag inte exakt vad Monika har kvar, men jag hoppas att det inte ska spela någon roll. Vi täpper till brädet så mycket vi kan i några drag framåt, tills det inte går längre. Mycket riktigt har jag 30 poängs marginal i spelet, och före tidsavdraget har vi en bra bit över 700 tillsammans. Ett fint finalresultat! [*Bäst här är kanske att sno åt sig 13g ORO (12 poäng) innan motspelaren gör det. De har ju varsitt O.*]

Just ja, det där UJ hade jag för länge sen sett att man kunde bygga ut med ett H och här sitter jag med ett på hand. Jag lägger ut det eftersom jag inte hittar något bättre; jag har flera ord på hand men ingenstans att lägga dem, såvitt jag kan se. [*Kanske är 12k OAS bäst eftersom det ger lika mycket poäng på ett ställe där Stefan också kan spela. HUJ är det inte bråttom med, eftersom bara Monika kan spela där i alla fall.*]

ABHMOS

g7 HUJ
15 poäng

365–344

AEGGLO

l8 ROTE + OR, TE
9 poäng

[*Båda spelarna har bråttom, och det är viktigare att lägga något ganska snabbt än att hitta det allra bästa draget. Men det kan ändå vara intressant att se vilka möjligheter som fanns. Felet med detta drag är att det använder det E som behövs för 10b GEMYT som skulle ge hela 17 poäng. Bäst drag är kanske fortfarande samma ORO som i förra draget.*]

Ytterligare ett panikdrag. Tick tack, tick tack.
[*o11 OBS (11 poäng) verkar bättre.*]

ABMOS

o10 AS + STEGA
8 poäng

374–352

AGGL m12 GO 4 poäng	[*Bästa draget. Mest poäng skulle i3 ALF ge, men då skulle Monika kunna svara m12 BO och därefter (efter att Stefan tvingats passa) 13g ORO för ett avsevärt bättre resultat.*]	. . . och ännu ett; jag kan bli av med mitt O för nästan inga poäng. [*Det numera välkända ORO ger mer poäng och är bästa draget.*]	BMO 9i RO 3 poäng 378–355
AGL n1 EDA 3 poäng	[*Det andra möjliga draget, i3 ALF, skulle vinna med fyra poäng till.*]	Jag tänker ett tag (eftersom jag har några sekunder på mig innan det blir ny minut igen) men hittar ingenting.	BM Pass 381–355

[*Ingen spelare kan lägga något mer, och det blir nerpassat. Stefan får 3 minuspoäng för GL kvar på handen och Monika 6 minuspoäng för BM och dessutom 40 minuspoäng för tidsöverdrag. (Stefan hade 37 sekunder kvar på sin tid.) Slutställningen blir då 378–309.*]

Slutställningen

Slutkommentarer

Monika:

Stefan vann ganska rättvist. Jag hade en del chanser men schabblade för mycket och var för dålig på ord. Men jag är ändå ganska nöjd; det känns inte som en *så* stor skillnad som det oftast varit när jag spelat mot Stefan. Min miss med klockan stod nog för en otäckt stor del av tidsprickarna.

Stefan:

Det här partiet måste jag vara nöjd med. Jag fick några bra brickor de första dragen, men därefter ingenting i hästväg. Den oväntade rullningen STARKÖL kändes bra att hitta, och extra roligt var det att de viktiga slutdragen 15 och 16 faktiskt utföll enligt min uttänkta plan. Det är rätt sällan det blir så! Kanske var det strategiskt fel att öppna lägen som jag själv inte kunde utnyttja, t. ex. att spela drag 10 utan att själv ha Å. Ett tag fick jag fnatta som en tätting för att täppa till allt jag hade öppnat, eftersom jag aldrig kunde dra något som passade. Ändå kändes det som om jag hade god kontroll över händelserna hela tiden, med drag 2 (och i viss mån det kanske överdrivet riskabla drag 12) som enda undantag. Visst var det nesligt att få reda på att FINTARE faktiskt inte stod i ordlistan – om jag hade förlorat efter det, hade det nog inte gått att prata med mig på åtskilliga månader! Men jag hade naturligtvis kollat ordet, om ställningen varit jämnare.

Detta är min Scrabble-karriärs största seger. Sent ska jag glömma det sus som bokstavligen gick genom publiken när jag lade ut CROSS för att säkra segern, just när det såg ut som om mitt försprång höll på att försvinna. Då var det inte utan att det ilade längs ryggraden. Det är med stor stolthet som jag nu bär vandringsfezen och försöker förskjuta alla tankar på att den en gång har vilat på Olssons flottiga hjässa. Än en gång vill jag tacka arrangörerna (och förstås alla deltagare) för en förnämligt trevlig FEZ-cup, eller hur ni nu vill att man ska skriva det. Tänk att det skulle ta så lång tid innan någon lyckades arrangera en rättvis Scrabble-turnering!